



IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM  
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

**EGYÉB POLGÁRI ÉS POLITIKAI JOGOKÉRT FELELŐS TEMATIKUS  
MUNKACSOPORT**

IKTATÓSZÁM: VII/1/7/2016  
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

**EMLÉKEZTETŐ  
2016. SZEPTEMBER 6. 14.00**

**Helyszín:** 1055 Budapest, Kossuth tér 4. 439/A

**Időpont:** 2016. szeptember 6. 14.00

**Tárgy:** Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

**Jelen vannak:** a mellékelt jelenléti ív szerint

**Dr. Völner Pál**, az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára, az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport (a továbbiakban: Tematikus Munkacsoport) elnöke köszöntötte a résztvevőket, és jelezte, hogy utoljára januárban ülésezett a Tematikus Munkacsoport. Hangsúlyozta, hogy az ülés témája – a migrációs kvótával kapcsolatban felmerülő alapjogi ütközések – nagyon aktuális, mivel ennek a kérdésnek a rendezése nem fejeződött még be az Európai Unión belül. A probléma több részből tevődik össze. Az egyik rész a migrációval, menekültüggyel összefüggő kérdésekből tevődik össze, amelyet a népszavazás is érint. A másik pedig a kvótakérdés, amelynek tekintetében jogvita is folyik Magyarország és az Európai Unió között. Az Európai Unió Tanácsa hozott egy olyan döntést, amelynek értelmében mintegy 160.000 Olaszországban és Görögországban lévő menedékkérőt az ún. Juncker-képlet alapján elosztanának a többi tagállam között. Magyarország ezt a döntést a luxemburgi Bíróság előtt keresettel támadta meg. Tíz jogi érvet fogalmazott meg a Kormány a keresetben, amelyek a következő témákba csoportosíthatók:

1. az EU túlterjeszkedik az Európai Unió Működéséről szóló szerződés felhatalmazásán,
2. a Tanács döntése nem felelt meg az uniós döntéshozatali mechanizmusnak több szempontból sem,
3. Magyarországot nem abba a körbe sorolta a határozat, amely érintett a rendkívüli migrációs nyomásban.

Az alapvető jogok biztosának az Alkotmánybírósághoz benyújtott beadványa a menedékkérők oldaláról közelíti meg a kérdéskört. Az ombudsman felveti a kérdést, hogy van-e az Európai Uniónak vagy tagállamainak joga, hogy tömegesen más helyre helyezze át a menedékkérőket. Jelezte **Dr. Völner Pál**, hogy kérdéses, valóban 160.000 ember várákozott-e a kérelmének elbírálására Olaszországban és Görögországban, hiszen eddig összesen 10.000 fő áthelyezésére került sor, mivel főleg Görögországból tovább mentek a bevándorlók, nem nyújtottak be menedékkérelmet vagy nem várták meg az eljárás végét. A Tematikus Munkacsoport keretében az alapvető kérdés, amivel foglalkozni kell az az, hogy ha valaki

valóban menedékjogot kell, hogy kapjon, azután lehet-e olyan döntést hozni, hogy az Unió mely tagállamában köteles majd élni, valamint ki hozhatja meg ezt a döntést.

**Dr. Szacsúri János** a Belügyminisztérium Európai Együttműködési Főosztályának főosztályvezetője jelezte, hogy az említett Tanácsi határozat azokat a személyeket osztja el, akik beadták a menedékjog iránti kérelmüket. Kezdetől fogva abból a szempontból vizsgálták a határozatot, hogy van-e uniós jogalapja annak, hogy a Tanács a tagállamok számára számszerű kötelezettségeket írjon elő a kérelmek elbírálásának átvétele tekintetében másik tagállamtól. Az eredeti elképzelés szerint Olaszországot és Görögországot úgy kellett volna megsegíteni, hogy az ott feltorlódott menedékkérők kérelmeit a lehető legrövidebb időn belül elbírálják. Tehát ebben a tekintetben nem feltétlenül az emberek áttételéről volt szó, hanem a közös európai menekültügyi szabályokban lefektetett eljárást egy másik tagállam vegye át. Azt a kérdéskört érdemes megvizsgálni, hogy az EU-nak van-e jogköre ilyen döntések meghozatalára. Voltak olyan vélemények, hogy sem az alapszerződések sem a másodlagos uniós jogforrások nem teszik lehetővé már a kérelem kötelező átvételét sem. Jelezte, hogy még ellenőrizni kell annak a hírnek a hitelességét, hogy Németország megkezdene a menedékkérők dublini transzferek keretében történő visszaszállítását Görögországba. Ez azt jelentené, hogy Németország sem támogatná már a relokációs rendszert és elismerné a görög hatóság eljárását megbízhatónak, valamint azt, hogy a menedékkérők alapvető jogai nem sérülnek Görögországban.

**Dr. Völner Pál** megköszönte a hozzászólást. Megjegyezte, hogy több aspektust is érintett a hozzászólás, amelyek mentén lehetne vitatkozni, de az egész téma rendszerben van, a részeket nem lehet függetlenül tárgyalni. Véleménye szerint Görögország állapota az elmúlt egy év alatt nem sokat változott, inkább a tavalyi megítélés volt hibás, amikor felmentették a schengeni és dublini kötelezettségei alól, és ezzel Európának egy kezelhetetlen méretű áradatot okoztak. A visszatelepítés a gyakorlatban valószínűleg nehézkes lesz, mint ahogy a többi kérdést sem mindig megfelelően kezeli a Görög Kormány. Utalt rá, hogy az a felhatalmazás, amire Belügyminiszterek Tanácsa alapozta a döntését, ideiglenes megsegítésekről beszél, de nem határozza meg, hogy ezeknek mi lenne a köre. Például pénzügyi segílyt jelentenek-e? Azt jelenti, hogy az Európai Unió vagy az uniós tagállamok a határ menti államot megsegítik egy-egy ilyen kivételes helyzetben.

**Mikesy György**, a Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesületének elnöke üdvözölte a kérdés felvetését. A fogyatékos emberek oldaláról közelítve, véleménye szerint az Európai Unió magatartása kicsit képmutató. Amikor Magyarország be akart lépni az Unióba, szigorú előfeltételeknek kellett megfelelnie. Nem régen még nem lehetett csak úgy belépni az Unióba és most minden feltétel nélkül befogadják a bevándorlókat. Nem a menekültekről beszél. A menekült kérdést el kell választani a migráció kérdésétől. A menekült kérdésben van alapja annak, hogy valami elől menekülnek. De látjuk, hogy nem ez történik, mert aki valóban menekülni akar, annak elég csak egy biztonságos szomszéd országba mennie. Ha biztonságos a helyzet, akkor nem kell tovább vándorolni Európába. Tehát ez hátsó politikai célzattal történik. Elmondta, hogy nemrégiben egy fórumon elutasította azt a politikai véleményt, hogy a fogyatékos személyeknek tudomásul kell venniük, hogy ők az utolsó rehabilitálandó társadalmi csoport. Mindenkit rehabilitálnak, beillesztenek a társadalomba, a fogyatékosok csak utána következnek. Ezt megalázónak érzi. Mereven elzárkózik attól, hogy azokat fogadjuk be „kötelezően”, akiket nem ismerünk, nem tudjuk, hogy milyen háttérrel érkeznek. Előtérbe kerülnek a migránsok előjogai, megint őket helyezték a társadalom fókuszába. A fogyatékos emberek mikor fogják utolérni a többségi társadalom életszínvonalát munkához, kultúrához való hozzáférésben?

**Dr. Völner Pál** az elhangzottakra reagálva elmondta, hogy nem keresne direkt összefüggéseket a fogyatékossgal élők helyzete és a menekültkérdés között, hiszen az államnak mindkét kérdésben helyt kell állnia a jogszabályok adta keretek között. Az valóban kulcskérdés, hogy a menekültek és a jobb élet reményében bevándorlók szétválasztása megtörténjen. A menekültügy kezelése jelenleg is a korábbiakhoz hasonlóan zajlik most Magyarországon. Legutóbb a Magyar Nemzetben támadták meg a Kormányt, hogy egy év alatt 300 menedékkérőt befogadott Magyarország. Ez a korábbi felelősségvállaláshoz, erőnlétünkhöz képest olyan vállalás, amit minden évben meg tud ismételni az ország. Ha olyanok a körülmények, akkor ezt fogja is folytatni. Alapvetően az a probléma jelentkezett, hogy Európa nem választotta szét időben ezt a két kérdést, nem ismerte fel, hogy a bevándorlók tömegeit valóban meg lehet segíteni azokon a helyeken is – akár Törökországban – ugyanúgy, ahogy Jordániában támogatja a menedékesek tömegeit minél közelebb a lakóhelyükhöz. Arra lett volna szükség erőfeszítéseket fordítani, hogy rendezett körülmények jöjjenek létre a kibocsájtó országokban, hogy vissza tudjanak települni az illegális bevándorlók. Most már látszik, hogy a többi tagállamban is megszületnek ezek a felismerések. Ugyanakkor azokat az alapkérdéseket, amelyeket az ombudsman is tárgyal, hogy az Alkotmánybíróságnak – ugyanúgy, ahogy a német, a dán vagy a cseh alkotmánybíróság kimondta – van olyan jogköre, hogy az uniós jogból és az Alaptörvényből kiindulva megállapítsa azt, hogy mikor történik túlerjeszkedő jogalkotás az uniós szervek részéről. **Dr. Völner Pál** elmondta, hogy kimondottan örül a jogesetnek, mert látszik, hogy az Európai Unióban egy-egy kérdést sikerül kicsit karcosabban vagy bíróság előtt megvitatni. Ez érzékeny kérdés volt, azért tűnt fel. Amikor a különböző gazdasági kérdésekről, adónemekről, kötelezettség szegési eljárásokról beszélünk, azok nem kerülnek ennyire reflektorfénybe, mint amikor széles sajtónyilvánosság előtt zajló folyamatokról van szó, amelyeknek ugyanúgy megvan a jogi oldala. Fontosnak tartja – főleg ebben a Tematikus Munkacsoportban – hangsúlyozni, hogy soha nem szabad ezt pusztá jogkérdésként tekinteni, hanem valóban meg kell találni azokat a kereteket, amelyben a menekültek helyzete is megfelelően kezelésre kerül, ugyanakkor az itteni társadalmaknak a szociális, jóléti, kulturális vívmányai, felzárkóztatási törekvései sem szenvednek csorbát.

**Mikesy György** megkérdezte, hogy uniós vagy tagállami szinten van-e olyan jogkör, amikor nemzetközi kötelezettséget vállalva segítünk a vészhelyzetben lévő országoknak. Ott kell felállítani a menekültek és a migránsok számára a sátrakat, lakhatást, ételmezést kell biztosítani, és nem kitenni őket az életüket veszélyeztető helyzeteknek.

**Dr. Völner Pál** elmondta, hogy a menekültek helyzetének rendezése elsősorban egyénekre bontva jelentkezik a nemzetközi jogban, hogy mi illeti meg őket, hogyan tudnak menedéket kérni, hogyan tudnak távozni azokról a veszélyeztetett helyekről, ahol élnek, illetve milyen ellátások illetik meg őket. Erre elsősorban az ENSZ keretein belül történnek a megállapodások. Az Európai Unió belső joga is tartalmaz olyan elemeket, pl. a Dublin III. rendelet, amely ennek a kérdésnek a részletesebb lebontását tartalmazza. De a mi álláspontunk szerint a tagállamok ebben a kérdéskörben, például a bevándorlás szabályozásról nem mondtak le. A Tanácsnak egyhangúsággal kellett volna elfogadnia a döntést, mivel nem történt meg az Unió felhatalmazása ezeknek a kérdéseknek a végleges rendezésére az alapszerződésekben. A világ fejlettebb felének a kötelezettsége a segítség nyújtása a krízisben lévő országok számára, amelyet teljesítenek is. Különböző segélyprogramok működnek az ENSZ keretein belül, de például az Európai Unió is nyújt támogatást Törökország számára egy több milliárd eurót tartalmazó megállapodás keretében. Miniszterelnök Úr is többször hangsúlyozta, hogy Magyarország komoly erőfeszítéseket vállalna, ha ezeket a kérdéseket

helyben lehetne rendezni, ahol a legközelebb vagyunk a problémához. Ausztria kimutatásai szerint egy menekült ellátására szánt összegből a helyszínen húsz rászoruló tudnak ugyan olyan színvonalon ellátni. A krízishelyzet megmutatta, hogy egy évi 30.000 menekültra készített egyezmény egy másfél milliós tömeget nem képes kezelni. A jogi keretek nem voltak megfelelőek a krízishelyzet kezeléséhez. Látható, hogy a jelenleg kialakuló tendenciák támogatják a Magyar Kormány tavaly kialakított, markánsnak minősített álláspontját. Remélhetőleg olyan megoldás születik majd, amely nem sérti az Európában élők érdekeit, ugyanakkor segíti a rászorulókat.

**Dr. Szacsúri János** jelezte, hogy egyetért az elhangzottakkal és két kiegészítést tenne. Az egyik, hogy évekre visszamenőleg az Európai Unió a legnagyobb donor a nemzetközi fejlesztési segélyezésben. Az EU évek óta nagyon sok pénzt áldoz arra, hogy helyben kezelje a válságócok problémáit. Hangsúlyozta, hogy a közel-keleti válságban, főként a szíriai konfliktus tekintetében az ENSZ-nek volt nagy szerepe a rászorulók megsegítésében. A UNHCR táborok nyújtottak menedéket azoknak, akiknek el kellett hagyniuk Szíriát. A tagállamok, valamint az Európai Unió nagy összegekkel támogatta ezt a tevékenységet. A probléma abból adódott, hogy vagy a pénzforrások apadtak el, csökkenetek a felére, vagy pedig a konfliktus odáig eszkalálódott, hogy az emberek nem maradtak helyben. Ettől függetlenül az Uniónak ezek a beavatkozási feladatkörei léteznek, amelyet a jövőben a tagállamok is erősíteni szeretnének. A második kiegészítés, hogy két hónapja az Európai Bizottság közleményben jelentette be, hogy harmadik országokkal való partnerség megerősítését és ún. migrációs kompaktok létrehozást tervezi. Ez arról szól, hogy helyben próbálja meg kezelni a problémát, valamint, hogy az uniós forrásokért cserébe a harmadik országoktól azt kéri, hogy a migránsokat tartsák helyben, és működjenek együtt az illegális migránsok visszavételében.

**Dr. Völner Pál** megköszönte a hozzászólásokat, majd kérte, hogy a következő ülésre a munkacsoport tagok küldjék meg napirendi javaslataikat.

**Dr. Pintér István** a Geopolitikai Tanács Alapítvány elnöke javasolta, hogy a következő alkalommal kerüljön megvitatásra az internethez való hozzáférés mint emberi jog témaköre. Ezen belül a szabad internet, a szólásszabadság kérdését, illetve az internet semlegesség kérdését javasolja napirendként felvenni.

**Dombos Tamás** a Háttér Társaság képviselőjében javasolta az ENSZ Egyetemes Időszakos Emberi Jogi Felülvizsgálata során 2016-ban kapott ajánlások megvitatását tekintettel arra, hogy az Emberi Jogi Munkacsoport és az Emberi Jogi Kerekasztal egyik kiemelt feladata a UPR ajánlások végrehajtásának a monitorozása.

**Mikesy György** a hajléktalanság témakörében jelezte, hogy egyre több olyan szálló van, ahol panasszal élnek az emberek és nem tudnak véleményt nyilvánítani az őket érintő kérdésekben (pl. lakhatás, életvitel). Érdekes lenne megvizsgálni, hogy ezek az emberek mennyire tudnak élni a véleménynyilvánításhoz való jogukkal. Panaszok érkeznek fogyatékos személyektől, más szexuális orientációjú emberektől, valamint egyéb helyzetben lévőktől. Sokan úgy érznek például, hogy a romákat előnyben részesítik. Az SZMSZ-ben van egy fórum, amelyen fel lehet szólalni, de annyira terrorizálják az embereket, hogy nem mernek megszólalni. Tehát valamilyen monitorozásra van szükség. Javasolta, hogy ez a kérdéskör is kerüljön megvitatásra.

**Dr. Völner Pál** kérte, hogy a javaslatokat írásban is küldjék meg a munkacsoport tagok annak érdekében, hogy az illetékes tematikus munkacsoport bevonásra kerüljenek. Jelezte, hogy szeretné összefoglalni az ülést annyiban, hogy a bevándorlók és a menekültek szétválasztásának fontossága nem váltott ki éles vitát, jól láthatóan egy kettős folyamatról van szó, amelyet külön érdemes kezelni. A Tematikus Munkacsoport is hasonlóan értékelte az elmúlt egy évben zajló folyamatokat, illetve azokat a megoldási módokat, amelyek most alakulnak ki, például a probléma helyben kezelését. Amennyiben nincs ellenére a jelenlévőknek ennyiben foglalja össze **Dr. Völner Pál** az elhangzottakat.

A jelen lévők nem kifogásolták a **Dr. Völner Pál** által adott összefoglalást.

További hozzászólás hiányában **Dr. Völner Pál** berekesztette az ülést.

**Hangfelvétel alapján készítette:** Józsa Teodóra titkársági referens

**Látta:** Szabó-Princz Viktória titkárságvezető, Nagy Gabriella kabinetfőnök

**Jóváhagyta:** Dr. Völner Pál parlamenti államtitkár